ЦИБУЛЬНИК НЕЛЛІ ЮРІЇВНА
к. ю. н., старший викладач кафедри правоохоронної діяльності та поліціїстики Харківського національного університету внутрішніх справ, здобувач наукового ступеня доктора наук Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

УДК 35.076
DOI 10.37772/2518-1718-2021-2(34)-8

СУЧАСНА ГЕНЕЗА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Стаття присвячена вивченню проблемних питань, як теоретичного обґрунтування, так і правового регулювання сектору безпеки України. Аналізується хронологія сучасної генези законодавчих актів у сфері сектору безпеки. Визначаються особливості адміністративно-правового регулювання відносин у секторі безпеки в умовах децентралізації державної влади для виявлення шляхів подальшого удосконалення їх законодавчої регламентації.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, сектор безпеки України, органи державної влади, місцеве самоврядування, децентралізація, національна безпека й оборона.

Постановка проблеми. В сучасних українських реаліях питання правового регулювання сектору безпеки постає однією із найбільш актуальних проблем держави, російська агресія проти України та процеси військового конфлікту на сході нашої держави, що розпочалася ще у 2014 році й досі змушують вітчизняного законодавця переглядати своє ставлення та бачення вектору розвитку національної безпеки держави, оскільки втрата територій та щоденні виклики які стосуються загрози суверенітету та територіальної України ще досі не локалізовані.

Одночасно, започаткований у тому ж 14-ому, процес децентралізації значно посилив мотивацію до міжмуніципальної консолідації в країні та й наразі створює належні умови й механізми, в тому числі і правові, для формування спроможних територіальних громад сіл, селищ, міст, які, об'єднуючи всі свої зусилля, матимуть змогу вирішувати конкретні нагальні проблеми.

Наразі, завдяки, зокрема, і реформі децентралізації, органи місцевого самоврядування та їх посадові особи наділені повноваженнями, що спрямовані, серед іншого, на забезпечення національної безпеки та правопорядку, а також охорони прав, свобод і законних інтересів, а тому аналіз правового регулювання системи національної безпеки з урахуванням процесу децентралізації дасть змогу виявити певні законодавчі колізії та прогалини з метою формування пропозицій для удосконалення положень нормативно-правової бази вітчизняного сектору безпеки та забезпечення ефективності їх практичного застосування.

Мета даної роботи – на основі аналізу положень вітчизняних нормативно-правових актів, виявити особливості адміністративно-правового регулювання відносин у секторі безпеки в умовах децентралізації державної влади для виявлення шляхів подальшого удосконалення їх законодавчої регламентації.

Виклад основного матеріалу. Починаючи дослідження питання адміністративно-правового регулювання сектору безпеки необхідно проаналізувати хронологію сучасної генези законодавчих актів у даній сфері. Історія правового регулювання вітчизняного сектору безпеки бере свій початок із визначної для української нації дати – 24 серпня 1991 року, коли Верховою Радою був прийнятий Акт проголошення незалежності України. Ще 5 років до прийняття чинної на даний момент Конституції, діяли положення ще Конституції від 20 квітня 1978 року із змінами, що фактично аж ніяк не впливали на визначення конституційного механізму забезпечення національної безпеки, та норми конституційного договору між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні, які також майже не вирішували усієї складності питань, що належали до сфери національної безпеки.

В той же час, саме в період розвитку української державності Верховна Рада України почала приймати нормативно-правові акти, які мали на меті врегулювати суспільні відносини у сфері забезпечення обороноздатності держави, зокрема Закони України від 06 грудня 1991 року №1934-XII «Про Збройні

© Цибульник Н. Ю., 2021

Сили України» та №1932-XII «Про оборону України». Дещо пізніше, 25 березня 1992 року, з метою вирішення правових та функціональних питань у сфері державної безпеки, приймається Закон України №2229-XII - «Про Службу безпеки України».

Протягом першого року після проголошення незалежності, 04 листопада 1991 року виходячи із принципів непорушності державних кордонів та з метою захисту державного кордону України, що є невід'ємною частиною загальнодержавної системи забезпечення національної безпеки, Верховною Радою України приймається Закон України №1777-XII «Про державний кордон України», а для врегулювання діяльності відповідних суб'єктів, що здійснюватимуть охорону державного кордону та вирішення окремих питань, що стосуватимуться протидії порушенням територільної цілісності України – і Закон України №1779-XII «Про прикордонні війська України».

Звісно, що найважливіші питання щодо забезпечення національної безпеки знайшли своє втілення лише в нормах Конституції 1996 року, яка вперше закріпила, що виключно законами України визначаються: основи національної безпеки, організації Збройних Сил України і забезпечення громадського порядку; обов'язок саме Президента України забезпечувати державну незалежність та національну безпеку, а також поголосила утворення Ради національної безпеки і оборони України – координаційного органу з питань національної безпеки і оборони при Президентові України.

16 січня 1997 року для деталізації конституційних засад національної безпеки, Верховна Рада схвалює Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України та Рекомендує Кабінету Міністрів України, міністерствам та іншим центральним органам виконавчої влади, які беруть участь у забезпеченні національної безпеки, керуватися у своїй роботі схваленою ВРУ Концепцією (основами державної політики) національної безпеки України. А завершився етап створення інституційних складових вітчизняного сектору безпеки прийняттям Верховною Радою України 5 березня 1998 року, Закону України №183/98-ВР «Про Раду національної безпеки і оборони України».

Умовно, новий етап правового регулювання сектору безпеки розпочався вже через деякий проміжок часу – з прийняттям Закону України від 22.03.2001 року №2331-III «Про розвідувальні органи України» та Закону України від 26.12.2002 року №374-IV «Про контррозвідувальну діяльність». Дещо пізніше побачив світ і Закон України від 01.12.2005 року №3160-IV «Про Службу зовнішньої розвідки України». А от, незважаючи на те, що стаття 92 Конституції України проголосила те, що регулювання суспільних відносин безпосередньо у сфері національної безпеки повинно здійснюватися окремим законом, такий законодавчий акт з'явився лише у 2003 році і отримав назву – Закон України «Про основи національної безпеки України».

Таким чином, з моменту проголошення незалежності України і до моменту прийняття єдиного нормативно-правового акту, який врегулював питання забезпечення національної безпеки минуло аж дванадцять років, що на той час, не могло не вплинути на ефективність практичної реалізації вимог закону.

Деякі автори у свою чергу зазначають, що виконання вимог Закону України «Про основи національної безпеки України», реалізація його положень з часу прийняття не відображали реальних потреб забезпечення національної безпеки держави в контексті визначених у змісті закону національних інтересів. За таких обставин, унаслідок розв'язаної на сході нашої країни гібридного конфлікту, відбулося парадигмальне переосмислення змісту національної безпеки, що спонукало до прийняття у червні 2018 року Закону України «Про національну безпеку України», який визначив основи та принципи національної безпеки й оборони, цілі та основні засади державної політики, що гарантуватимуть суспільству і кожному громадянину захист від загроз.[1]

Наразі, чинний Закон України не містить окремого поняття «сектор безпеки», в той же час оперує більш широким поняттям – «сектор безпеки і оборони». Відповідно до п.16 ч.1 ст.1 Закону України «Про національну безпеку України», під поняттям «сектор безпеки і оборони» розуміється система органів державної влади, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, правоохоронних та розвідувальних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, сил цивільного захисту, оборонно-промислового комплексу України, діяльність яких перебуває під демократичним цивільним контролем і відповідно до Конституції та законів України за функціональним призначенням спрямована на захист національних інтересів України від загроз, а також громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки України. При цьому, відповідно до ч.1 ст.12 вищезазначеного Закону, сектор безпеки і оборони України складається з чотирьох взаємопов'язаних складових: сили безпеки; сили оборони; оборонно-промисловий комплекс; громадяни та громадські об'єднання, які добровільно беруть участь у забезпеченні національної безпеки.

Незважаючи на те, що законодавець обмежується лише поняттям «сектор безпеки і оборони» у наукових працях теоретиків дещо більше застосовується саме поняття «сектор безпеки». Однак, якщо в

одних наукових працях даний термін тлумачиться поширено, тобто охоплює абсолютно всю систему національної безпеки, то в інших навпаки – зводиться лише до якоїсь вужчої сфери чи однієї із вищезазначених її складових.

Таким чином, адміністративно-правове регулювання сектору безпеки можна визначити як регламентовану адміністративно-правовими нормами діяльність системи органів державної влади, на які законами України з метою забезпечення національної безпеки України покладається функція захисту національних інтересів України від загроз.

15 липня 1997 року, Законом № 452/97-ВР, Україна ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року. Лише 17 років потому, Кабінетом Міністрів України, з метою формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади, була прийнята Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні від 01.04.2014 року. Дещо пізніше приймаються Закони «Про співробітництво територіальних громад» від 17.06.2014 року, та Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2015 року, з моменту прийняття яких розпочинається так звана реформа децентралізації. Чи не головним завданням даного процесу є передання органам місцевого самоврядування та місцевим органам виконавчої влади повноважень та інструментів для забезпечення розвитку та контролю різних сфер.

Гарантування та належна організація місцевого самоврядування, є однією із передумов розвитку будь-якої держави у демократичному напрямку, що також постає важливою засадою конституційного ладу України. Слід визнати, що та частина вітчизняного законодавства, яке регулює сферу місцевого самоврядування також спрямована на забезпечення захищеності життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, адже наділяє місцеві органи влади широким спектром повноважень у секторі безпеки, а отже є частиною його адміністративного-правового регулювання.

Так, згідно з пп.2 п. а) ч.1 ст.38 Закону України «Про місцеве самоврядування», до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян належить сприяння діяльності органів суду, прокуратури, юстиції, служби безпеки, Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України, адвокатури і Державної кримінально-виконавчої служби України;

Закон України №3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» від 21.10.1993 року, який встановлює правові основи мобілізаційної підготовки та мобілізації в Україні з метою задоволення потреб оборони держави та забезпечення національної безпеки, містить норми, які зазначають, що саме виконавчі органи сільських, селищних, міських рад планують, організовують і забезпечують мобілізаційну підготовку та мобілізацію на території відповідних населених пунктів; беруть участь у формуванні проектів основних показників мобілізаційного плану; розробляють мобілізаційні плани, довготермінові і річні програми мобілізаційної підготовки; забезпечують на території відповідних населених пунктів, установами і організаціями, які залучаються ними до виконання цих завдань (замовлень); керують та здійснюють контроль за мобілізаційною підготовкою та забезпечують виконання мобілізаційних завдань (замовлень) підприємствами, установами і організаціями, які залучаються ними до виконання мобілізаційних завдань (замовлень); здійснюють контроль за створенням, зберіганням та обслуговуванням мобілізаційного резерву матеріально-технічних і сировинних ресурсів на підприємствах, в установах і організаціях, що перебувають у комунальній власності або залучаються ними до виконання мобілізаційних завдань (замовлень), забезпечують на території відповідних населених пунктів ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час і надання звітності щодо бронювання військовозобов'язаних у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України; забезпечують надання територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки, Центральному управлінню та/або регіональним органам Служби безпеки України, відповідному підрозділу Служби зовнішньої розвідки України відомостей про реєстрацію, банкрутство (ліквідацію) підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління, згідно із законодавством; а також сприяють територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки, Центральному управлінню та/або регіональним органам Служби безпеки України, відповідному підрозділу Служби зовнішньої розвідки України у їхній роботі в мирний час та в особливий період.

В свою чергу, ще один Закон України №1932-XII від 06.12.1991 року «Про оборону України», зокрема стаття 15 Закону , серед завдань виконавчих органів сільських, селищних, міських рад визначає: підготовку громадян до військової служби, а також загальне військове навчання у воєнний час; приписку громадян до призовних дільниць, військовий облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів, призов громадян на строкову військову службу; направлення громадян на навчальні (або перевірочні) і спеціальні збори; організацію та участь у здійсненні на відпо-

відній території заходів, пов'язаних з мобілізаційною підготовкою, територіальною обороною та цивільним захистом; бронювання військовозобов'язаних на період мобілізації та на воєнний час; проведення мобілізації людських, транспортних та інших ресурсів в особливий період; здійснення контролю за використанням і охороною наданих у встановленому порядку для потреб оборони земельних, водних та інших природних ресурсів згідно із законодавством та інші.

Відповідно до Закону України №2232-XII від 25.03.1992 року, «Про військовий обов'язок і військову службу», виконання військового обов'язку громадянами України забезпечується не тільки державними органами, а й органами місцевого самоврядування. Зокрема, Закон зобов'язує органи місцевого самоврядування, у передбачених законом випадках, вести персонально-первинний облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів, подавати до відповідних районних (міських) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки списки громадян України, які підлягають приписці до призовних дільниць, на вимогу територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, Центрального управління або регіональних органів Служби безпеки України, відповідного підрозділу Служби зовнішньої розвідки України сповістити призовників, військовозобов'язаних та резервістів про їх виклик до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, забезпечити їх своєчасне прибуття за цим викликом, у семиденний строк повідомити відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, Центральне управління або регіональні органи Служби безпеки України, відповідний підрозділ Служби зовнішньої розвідки України про прийняття на роботу (навчання) та звільнення з роботи (навчання) призовників, військовозобов'язаних та резервістів; забезпечити відповідні районні (міські) територіальні центри комплектування та соціальної підтримки необхідною кількістю технічних працівників та обслуговуючого персоналу, обладнаними призовними (збірними) пунктами, медикаментами, інструментарієм, медичним і господарським майном, автомобільним транспортом, а також забезпечити здійснення охорони громадського порядку на призовних пунктах; тощо.

І нарешті сам Закон України «Про національну безпеку» (стаття 4) відносить до повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування здійснення демократичного цивільного контролю, а відповідно до статті 8 Закону, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених Конституцією і законами України: 1) заслуховують, за потреби, доповіді посадових осіб правоохоронних органів, що знаходяться на відповідній території, про виконання вимог законодавства щодо забезпечення громадської безпеки та правопорядку; 2) контролюють стан допризовної підготовки і відбору громадян на військову службу, правового і соціального захисту громадян, які мають бути призвані на військову службу, перебувають на військовій службі, звільнених у запас чи відставку, учасників бойових дій та членів їх сімей; 3) взаємодіють з органами військового управління під час планування та проведення (в умовах присутності цивільного населення) потенційно небезпечних заходів за участю особового складу Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів з використанням озброєння і військової техніки з метою запобігання і недопущення надзвичайних ситуацій, а також ліквідації їх наслідків; 4) інформують громадськість, зокрема через засоби масової інформації, про свою діяльність у виконанні завдань, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки і оборони.

Як бачимо, органи місцевого самоврядування та їх посадові особи відіграють досить важливу роль у забезпеченні національної безпеки та можуть вважатися повноцінними суб'єктами забезпечення національної безпеки України. Однак, фактичне здійснення органами місцевого самоврядування вищезазначених повноважень, дещо вступає в суперечність із положеннями Закону України «Про національну безпеку», зважаючи на таке:

Закон України «Про національну безпеку» оперує поняттями воєнна безпека, державна безпеки, громадська безпека і порядок, однак, при цьому чітко вказує на те, що забезпечення лише громадської безпеки та порядку.

Крім цього, відповідно до абз.2 ч.2 статті 12 Закону України «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 року, органи місцевого самоврядування здійснюють свої функції із забезпечення національної безпеки лише у взаємодії з органами, які входять до складу сектору безпеки і оборони». Слід також зазначити, що згідно з п.17 ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України», існує й поняття «сили безпеки», під яким розуміють правоохоронні та розвідувальні органи, державні органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, сили цивільного захисту й інші органи, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення національної безпеки України.

Отже, не дуже є зрозумілим питання, чому органи місцевого самоврядування, наділяючись значним спектром повноважень у сфері сектору безпеки не визнаються ні органами, які входять до складу сектору безпеки і оборони, ні одним із суб'єктів сил безпеки.

Певні особливості, щодо діяльності органів місцевого самоврядування під час дії окремих адміністративно-правових режимів також регламентується відповідними законами. Так, відповідно до Закону України від 12.05.2015 року №389-VIII «Про правовий режим воєнного стану», в умовах воєнного стану органи місцевого самоврядування здійснюють повноваження, надані їм Конституцією України, цим та іншими законами України, а завдання органів місцевого самоврядування щодо запровадження і здійснення заходів правового режиму воєнного стану зазначаються у відповідному указі Президента України про введення воєнного стану. Згідно з положеннями Закону України від 16.03.2000 №1550-III «Про правовий режим надзвичайного стану», в Указі Президента України про введення надзвичайного стану зазначаються ті органи місцевого самоврядування, яким доручається здійснення заходів надзвичайного стану та межі їх додаткових повноважень; саме зазначені органи місцевого самоврядування у взаємодії з відповідним військовим командуванням під час дії надзвичайного стану здійснюють заходи, передбачені Законом, та забезпечують контроль за додержанням громадського порядку, забезпеченням конституційних прав і свобод громадян, їх безпеки, захисту інтересів держави на відповідних територіях.

Нещодавно, 23 квітня 2021 року набрав чинності, внесений Главою держави Закон № 1357-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення окремих питань виконання військового обов'язку та ведення військового обліку», зміст та суть якого можна звести до таких основних положень: 1. ліквідація системи військових комісаріатів та створення на їх базі територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки, введення нового виду військової служби – військова служба за призовом осіб із числа резервістів у особливий період, а також своєрідна діджиталізація військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів. Наразі, досить важко спрогнозувати можливі проблеми практичної реалізації норм даного законодавчого акта, однак враховуючи те, що фактично законодавчо не змінений об'єм компетенції органів місцевого самоврядування у сфері безпеки й оборони, можна з впевненістю стверджувати про те, що з метою поліпшення порядку та економії часу для комплектування військових формувань професійним особовим складом в особливий період, вдосконалення системи військового обліку та й, загалом, забезпечення ефективності діяльності місцевих органів військового управління необхідно доповнити Закон окремими положеннями, зокрема щодо взаємодії таких структур з органами місцевого самоврядування.

Доречним у питанні реформування законодавчої бази у будь-якій сфері є вивчення позитивного іноземного досвіду, запозичення якого дасть змогу вітчизняному законодавцю уникнути помилок та прискорити досягнення мети впровадження нового нормативно-правового акта.

Досить привабливою з цієї точки зору є законодавство держави Швейцарії. Серед інших європейських країн Швейцарія є федеральною державою, тобто федеральний устрій цієї держави передбачає, що у її складі наявні територіальні одиниці, що мають певну юридично визначену самостійність. Саме тому, у Швейцарії сформовані досить міцні та стабільні традиції місцевого самоврядування. Територія Швейцарії ділиться як на кантони (йдеться мова про самоврядування на регіональному рівні), так і комуни, де самоврядування на місцевому рівні. Особливістю швейцарської армії є, так звана ознака «міліційності», яка полягає в передачі державою особистої стрілецької зброї, обмундирування і спорядження солдата на його особисте утримання навіть тоді, коли він числиться резервістом. Це дає значну економію коштів військовому відомству, дозволяючи економити на складах, а у разі потреби максимально швидко провести мобілізацію. [2]

Відповідно до положень *статті 57 Конституції Швейцарії*, на конституційному рівні закріплено, що Конфедерація та кантони в рамках своєї компетенції дбають про безпеку країни і захист населення. Вони координують свої зусилля в сфері внутрішньої безпеки. Армія Швейцарії організовується в основному за міліційним принципом. *(ст.58)* [3]

Згідно з положеннями *статті 4 Указу Федеральних зборів Швейцарії «Про рекрутування» від 10 квітня 2002 р.* «У році, коли громадянину виповнилось 16 років, усі громадяни Швейцарії, які проживають на території держави Швейцарія, зобов'язані бути поінформованими кантонами про свої обов'язки та можливості щодо служби в збройних силах, цивільній службі, цивільній обороні та службі Червоного Хреста. Комуни безкоштовно надають кантонам персональні дані, необхідні для їх адресування. [4]

Відповідно до *статті 28 Указу*, Кантони забезпечують включення тих, хто є військовозобов'язаним, до системи військового контролю. Вони (кантони) проводять попередню орієнтацію та орієнтаційний день для кандидатів та пропонують їх до рекрутування.

Відповідно до положень *ст.118-87 Федерального закону про армію та військове управління* (Військовий закон, MG) *від 3 лютого 1995 р*. (Станом на 1 січня 2021 р.), військові питання відносяться до компетенції Конфедерації, а також кантонів, наскільки це їм довірено, а згідно зі статтею 120-89 - Федеральні збори регулюють організацію рекрутування, з врахуванням рішень кантонів.

Відповідно до *статті 121 Закону*, кантони призначають окружних командирів для обробки даних контролю та роботи з особами, що повинні проходити військову службу.

Відповідно до приписів *статті 122-195 Закону,* Кантони піклуються про адміністративну обробку звільнення від обов'язкової військової служби та у співпраці з федеральним урядом організовують повернення особистого спорядження.

Згідно з нормою *частини 2 статті 125 Закону*, Кантони приймають рішення про роботу тирів для стрільби поза затвердженим режимом і роботи призначають стрілецькі клуби до полігонів.

Відповідно до *частини 5 статті 83 Закону*, Кантони можуть вимагати від Конфедерації мобілізації військ для управління.

Відповідно до приписів *статті 79 Федерального закону про армію та військове управління від 3 лютого 1995 року (Militärgesetz, MG)* (Зобов'язання кантонів, комун та приватних осіб), Федеральні збори регламентують зобов'язання кантонів, комун та приватних осіб з урахуванням перебування в режимі мобілізації. [5]

Положення *частини 1,2 статті 12* («Мобілізація в активну службу: загальні зобов'язання щодо виконання законів кантонами, комунами та приватними особами») *Постанови про мобілізацію(VMob) від 22 листопада 2017 р.* зазначають, що кантони і комуни, а також усі фізичні та юридичні приватні особи виконують покладені на них завдання у зв'язку з підготовкою та здійсненням мобілізації для активної служби і уповноважені на виконання таких завдань: поширення оголошень; консультування щодо будь-яких звернень; контроль підготовки до мобілізації. [6]

Згідно із нормою *статті 97 Постанови*, Кантони несуть організаційну, фінансову та особисту відповідальність за попередню орієнтацію та орієнтаційні заходи. Спільно з кантонами відповідальними федеральними органами визначається: детальний зміст інформації попередньої орієнтації, а також відповідні засоби зв'язку; форма, детальний зміст та час, необхідний для передачі інформації на орієнтаційному заході, а також окремі дані, які збираються. Саме відповідно до цих вказівок кантони можуть вільно організовувати орієнтаційний захід.

Відповідно до *статті 13 Постанови*, («Мобілізація під час активної служби: конкретні обов'язки кантонів»), у разі мобілізації для активної служби кантони працюють в інформаційному центрі для членів збройних сил, призваних протягом шести годин після прийняття рішення про розгортання військ.

Відповідно до *статті 14 Постанови*, («Мобілізація для активної служби: конкретні обов'язки муніципалітетів»), під час мобілізації на активну службу муніципалітети поширюють списки, розміщуючи відповідні оголошення, якщо це необхідно. Муніципалітети з місцем дислокації або логістичним центром армії забезпечують вільні під'їзні шляхи та шляхи до місця дислокації та логістичного центру армії на випадок мобілізації для активної служби. За необхідності вони переспрямовують цивільних учасників дорожнього руху, а також забезпечують зимову службу на цих дорогах.

Відповідно до *Указу Федеральних зборів про управління армією від 30 березня 1949 р.,* у разі мобілізації для активної служби муніципалітети на першу вимогу надають армії всі необхідні, придатні та доступні приміщення та приміщення для використання з необхідними приміщеннями та обладнанням для розміщення військ, включаючи армійських тварин , транспортних засобів та матеріалів, що перевозяться. [7]

Висновки. Таким чином, адміністративно-правове регулювання сектору безпеки становить собою регламентовану адміністративно-правовими нормами діяльність системи органів державної влади та місцевого самоврядування, на яких нормативно-правовими актами покладається функція захисту національних інтересів України від загроз, з метою забезпечення національної безпеки України. Аналіз адміністративно-правового регулювання сектору безпеки України дає підстави вважати, що дана сфера суттєво потребує подальшого вдосконалення і деяких змін. Вітчизняна нормативна база, що регулює питання забезпечення національної безпеки й оборони, потребує усунення колізій та суттєвого уточнення категоріального апарату, зокрема, з метою покращення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, повноцінного виконання даними суб'єктами своїх завдань у секторі безпеки та подальшого розширення переліку їх повноважень у даній сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуцький П. П. Теоретичні основи становлення і розвитку права національної безпеки України : дис. … канд. іст. наук : 12.00.01. Київ, 2020. 410 с. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/disertaciya_boguckiy.pdf.
2. Мочков О. Б. Специфіка системи територіальної оборони Швейцарії як нейтральної держави. *Державно-управлінські студії.* 2019. №10. URL: http://studio.ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Mochkov-SHveytsariia-STATTYA-MOB-2.pdf.
3. Федеральна конституція Швейцарської Конфедерації від 18 квітня 1999 р. (станом на 1 січня 2021 р.). URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1999/404/en.

4. Verordnung über die Rekrutierung (VREK) vom 10. April 2002. URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2017/810/de#a16.
5. Bundesgesetz über die Armee und die Militärverwaltung (Militärgesetz, MG) vom 3. Februar 1995. URL: https://fedlex.data.admin.ch/filestore/fedlex.data.admin.ch/eli/cc/1995/4093_4093_4093/20210101/de/pdf-a/fedlex-data-admin-ch-eli-cc-1995-4093_4093_4093-20210101-de-pdf-a.pdf
6. Verordnung über die Militärdienstpflicht vom 22. November 2017. URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2017/810/de.
7. Verordnung der Bundesversammlung über die Verwaltung der Armee vom 30. März 1949. URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1949/1093_1185_1137/de.

REFERENCES

1. Bohutskyi P. P. (2020). Teoretychni osnovy stanovlennia i rozvytku prava natsionalnoi bezpeky Ukrainy. *Candidate's thesis: 12.00.01.* Kyiv. URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/disertaciya_boguckiy.pdf [in Ukrainian].
2. Mochkov O. B. (2019). Spetsyfika systemy terytorialnoi oborony Shveitsarii yak neitralnoi derzhavy. *Derzhavno-upravlinski studii – Public administration studies, 10.* URL: http://studio.ipk.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Mochkov-SHveytsariia-STATTYA-MOB-2.pdf [in Ukrainian].
3. Federalna konstytutsiia Shveitsarskoi Konfederatsii vid 18 kvitnia 1999 r. (stanom na 1 sichnia 2021 r.). URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1999/404/en [in Ukrainian].
4. Verordnung über die Rekrutierung (VREK) vom 10. April 2002. URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2017/810/de#a16 [In German].
5. Bundesgesetz über die Armee und die Militärverwaltung (Militärgesetz, MG) vom 3. Februar 1995. URL: https://fedlex.data.admin.ch/filestore/fedlex.data.admin.ch/eli/cc/1995/4093_4093_4093/20210101/de/pdf-a/fedlex-data-admin-ch-eli-cc-1995-4093_4093_4093-20210101-de-pdf-a.pdf [in German].
6. Verordnung über die Militärdienstpflicht vom 22. November 2017. URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2017/810/de [in German].
7. Verordnung der Bundesversammlung über die Verwaltung der Armee vom 30. März 1949. URL: https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1949/1093_1185_1137/de [in German].

ЦИБУЛЬНИК НЕЛЛИ

кандидат юридических наук, старший преподаватель кафедры правоохранной деятельности и полициистики Харьковского национального университета внутренних дел, соискатель научной степени доктора наук Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

СОВРЕМЕННЫЙ ГЕНЕЗИС АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ СЕКТОРА БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ: ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ ВЛАСТИ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ

Статья посвящена изучению проблемных вопросов, как теоретического обоснования, так и правового регулирования сектора безопасности Украины. Анализируется хронология современного генезиса законодательных актов в сфере сектора безопасности. Определяются особенности административно-правового регулирования отношений в секторе безопасности в условиях децентрализации государственной власти для выявления путей дальнейшего совершенствования их законодательной регламентации.

Ключевые слова: административно-правовое регулирование, сектор безопасности Украины, органы государственной власти, местное самоуправление, децентрализация, национальная безопасность и оборона.

TSYBULNYK NELLI

PhD in Law, Lecturer of the Department of Law-Enforcement Activity and Policeistics of Kharkiv National University of Internal, applicant for researcher degree of Doctor of Science at Yaroslav Mudriy National Law University of Ukraine

MODERN GENESIS OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF THE SECURITY SECTOR OF UKRAINE: DECENTRALIZATION OF POWER AND INTERNATIONAL EXPERIENCE

Problem setting. The issue of legal regulation of the security sector in Ukraine is one of the most pressing problems of the state. Launched in 2014, the process of decentralization has strengthened the motivation for inter-municipal consolidation in the country and still creates appropriate conditions and mechanisms, including legal, for the formation of capable territorial communities which, uniting all their efforts, will be able to solve specific pressing problems.

The purpose of the research is to identify the features of administrative and legal regulation of relations in the security sector in the context of decentralization of state power to identify ways to further improve their legislation, based on the analysis of the provisions of domestic regulations

Analysis of resent researches and publications. An important contribution to the study of regulatory and legal support of the security sector of Ukraine, the development of its qualitatively new model, the peculiarities of its implementation and provision were made by such scientists as Bodruk O., Duchyminska L., Ezheev M., Kolb O., Ponomarev S. and others.

Article`s main body. During the development of Ukrainian statehood, the Verkhovna Rada of Ukraine began to adopt regulations aimed at regulating public relations in the field of state defense, in particular the Law of Ukraine № 19911934-XII «On the Armed Forces of Ukraine» and № 1932- XII «On the Defense of Ukraine». Later (March 25, 1992) in order to resolve legal and functional issues in the field of state security, the Law of Ukraine № 2229-XII – «On the Security Service of Ukraine» was adopted. Twelve years have passed since the proclamation of Ukraine's independence until the adoption of a single legal act that regulated the issue of national security. Administrative and legal regulation of the security sector can be defined as regulated by administrative and legal norms of the system of public authorities, which by the laws of Ukraine in order to ensure the national security of Ukraine is entrusted with the function of protecting the national interests of Ukraine from threats.

Conclusions. Thus, administrative and legal regulation of the security sector is regulated by administrative and legal norms of the system of public authorities and local governments, which are responsible for the protection of national interests of Ukraine from threats, in order to ensure national security of Ukraine. The analysis of administrative and legal regulation of the security sector of Ukraine gives grounds to believe that this area significantly needs further improvement and some changes. The domestic regulatory framework governing national security and defense needs to eliminate conflicts and significantly clarify the categorical apparatus.

Keywords: administrative and legal regulation, security sector of Ukraine, public authorities, local self-government, decentralization, national security and defense.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Цибульник Н. Ю. Сучасна генеза адміністративно-правового регулювання сектору безпеки України: децентралізація влади та міжнародний досвід. *Право та інновації*. 2021. № 2 (34). С. 67–74.